

OSTATNÉ BIOTICKÉ ČINITELE V LESOCH SLOVENSKA V ROKU 2020

Andrej Gubka • Marcel Dubec

Gubka, A., Dubec, M.: Other biotic pest agents in Slovak forests in 2020. APOL, 2021, vol. 2, no. 2, p. 238–240.

Abstract: In 2020, we recorded 12 916 m³ of wood damaged by other biotic pests. From this volume were 5 374 m³ damaged in Košice region. Coniferous stands were more significantly damaged than deciduous. From conifers fir trees and from deciduous trees ash trees were the most frequently damaged.

Key words: other biotic pests; game damages

Vykázaný stav za rok 2020

Ostatné biotické škodlivé činitele boli v roku 2020 evidované v množstve 12 916 m³. Pokračuje tak významný pokles oproti rokom 2018, kedy bolo evidované najväčšie množstvo hmoty poškodenej inými biotickými činiteľmi (29 020 m³) a 2019 (19 734 m³). Od roku 2012, kedy sa začala evidencia vykazovať podľa metodiky vyhlášky 297/2011 Z. z. o lesnej hospodárskej evidencii, sa tak jedná o tretie najnižšie poškodenie v tejto kategórii (menej bolo v rokoch 2012 a 2013). Najviac sú poškodzované ihličnaté porasty (8 973 m³) z toho jedľa v objeme 5 658 m³, Borovica 1 880 m³ a smrek 1 368 m³. V menšej miere boli poškodené listnaté porasty (3 943 m³). Najpoškodzovanejšími drevinami boli jaseň (1 946 m³) a buk (1 571 m³).

Podobne ako v minulých rokoch je toto poškodenie najčastejšie vykazované v Košickom kraji (5 374 m³), z čoho len v časti Košice-okolie bolo vykázaných 5 277 m³. V menšej miere sú škody vykazované aj v Trenčianskom kraji (2 164 m³), pričom v okrese Trenčín bolo evidovaných 1 211 m³. Podobný objem ako v Trenčianskom kraji bol zaznamenaný aj v Prešovskom kraji a to v objeme 2 035 m³. Takmer polovica z tohto objemu bola vykázaná v okrese Humenné (930 m³).

Vzhľadom na vysoké poškodenie niektorých drevín predpokladáme, že do kategórie ostatných biotických škodlivých činiteľov mohli byť zaevidované škody spôsobené lykožrútom bukovým (*Taphrorychus bicolor*), ktorého stále častejšie zaznamenávame v bukových porastoch. Na jaseň sa jedná s vysokou pravdepodobnosťou o faktory spôsobujúce hynutie jaseňov ako je čiašočka bledá (*Hymenoscyphus fraxineus*) a lykokaz jaseňový (*Hylesinus fraxini*). Na ihličnatých drevinách sa pravdepodobne jedná o rôzne druhy podkôrneho hmyzu alebo hubových patogénov). Aj keď boli v roku 2020 škody zverou vykázané v objeme 1 402 m³, predpokladáme, že poškodenie zverou v porastoch môže byť významne vyššie ako je vykazované.

Tabuľka 1. Objem vykonanej náhodnej ťažby dreva poškodeného ostatnými biotickými činiteľmi v roku 2020 podľa činiteľov
Table 1. Volume of accidental felling of wood damaged by other biotic factors in 2020 by factors.

Ostatné biotické činitele	Ihličnatá	Listnatá	Spolu
	[m ³]		
Hlodavce	0	3	3
Iné biotické	8 656	2 855	11 511
Obhryz a lúpanie zverou	317	1 085	1 402
Spolu	8 973	3 943	12 916

Tabuľka 2. Objem vykonanej náhodnej ťažby dreva poškodeného ostatnými biotickými činiteľmi v roku 2020 podľa rodov drevín

Table 2. Volume of accidental felling of wood damaged by other biotic factors in 2020 by tree genera.

Skupina drevín a rody drevín	Náhodná vykonaná ťažba [m ³]
Listnaté	3 943
Agát	7
Buk	1 571
Cerešňa	1
Dub	359
Hrab	36
Jaseň	1 946
Javor	10
Topoľ	12
Vrba	1
Ihličnaté	8 973
Borovica	1 880
Jedľa	5 658
Smrek	1 368
Smrekovec	67
Spolu	12 916

Tabuľka 3. Objem vykonanej náhodnej ťažby dreva poškodeného ostatnými biotickými činiteľmi v roku 2020 podľa krajov

Table 3. Volume of accidental felling of wood damaged by other biotic factors in 2020 by region.

Kraje	Ihličnatá	Listnatá	Spolu
	[m ³]		
Banskobystrický	217	268	485
Bratislavský	0	270	270
Košický	5 013	361	5 374
Nitriansky	0	3	3
Prešovský	1 609	426	2 035
Trenčiansky	1 588	576	2 164
Trnavský	25	1 087	1 112
Žilinský	521	952	1 473
Spolu	8 973	3 943	12 916

Tabuľka 4. Objem vykonanej náhodnej ťažby dreva poškodeného ostatnými biotickými činiteľmi v roku 2020 podľa okresov

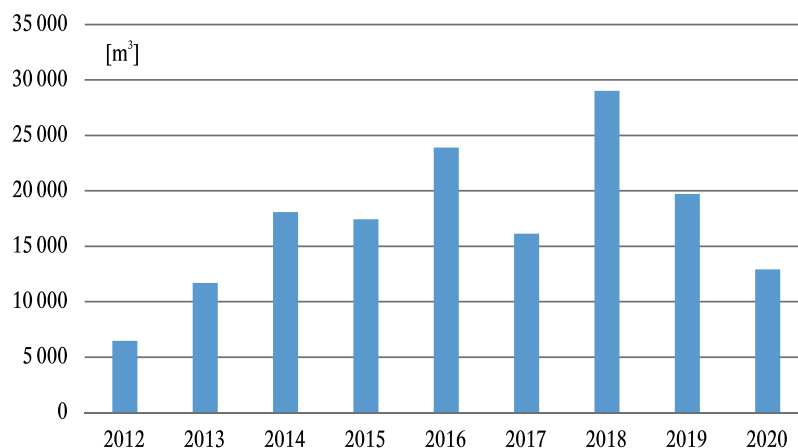
Table 4. Volume of accidental felling of wood damaged by other biotic factors in 2020 by districts

Okresy	Ihličnatá	Listnatá	Spolu
	[m ³]		
Košice-okolie	5 010	267	5 277
Trenčín	1 211	0	1 211
Humenné	917	13	930
Trnava	25	874	899
Turčianske Teplice	0	663	663
Bytča	325	216	541
Bánovce nad Bebravou	239	249	488
Svidník	51	343	394
Bardejov	329	26	355
Zvolen	197	141	338
Prievidza	0	311	311
Malacky	0	270	270
Senica	0	213	213
Stará Lubovňa	200	0	200
Liptovský Mikuláš	124	51	175
Partizánske	138	16	154
Žiar nad Hronom	0	127	127
Sabinov	112	0	112
Trebišov	0	50	50
Gelnica	0	44	44
Martin	20	20	40
Žilina	40	0	40
Snina	0	35	35
Banská Bystrica	20	0	20
Čadca	12	2	14
Stropkov	0	5	5
Poprad	0	4	4
Spišská Nová Ves	3	0	3
Saľa	0	3	3
2020	8 973	3 943	12 916

Prognóza vývoja ostatných biotických činiteľov

V roku 2020 evidujeme už druhý rok po sebe významný pokles vykazovania škôd spôsobených ostatnými biotickými škodlivými činiteľmi. Vzhľadom na skutočnosť, že v roku 2020 sme zaznamenali tre-

tí najnižší poškodený objem hmoty zaradenej do tejto kategórie, neočakávame v nasledujúcom roku ďalší významný pokles, skôr stabilizáciu alebo mierne zvýšenie objemu drevnej hmoty napadnutej inými biotickými škodlivými činiteľmi.

Obrázok 1. Vývoj poškodenia lesných porastov ostatnými biotickými činiteľmi
Figure 1. Development of damage in forest stands by other biotic pests.

Podakovanie

Práca vznikla vďaka finančnej podpore v rámci projektov APVV-0707-12, APVV-14-0567, APVV-15-0531, APVV-15-0348, APVV-19-0116 a APVV-19-0119 financovaných agentúrou APVV a projektu „SLOVLES“ – projekt financovaný z rozpočtovej kapitoly MPRV SR (prvok 08V0301). A tiež vďaka projektu „Zvyšovanie úrovne ochrany kritickej infraštruktúry – výskum nových, ekologicky akceptovateľných metód boja so škodcami lesa na území v správe podniku Vojenské lesy a majetky SR, š. p.,“ ktorý je realizovaný s finančnou podporou Ministerstva obrany Slovenskej republiky.

Adresa:

Ing. Andrej Gubka, PhD., Ing. Marcel Dubec
Národné lesnícke centrum – Lesnícky výskumný ústav Zvolen, Lesnícka ochránárska služba,
Lesnícka 11, 969 01 Banská Štiavnica
e-mail: andrej.gubka@nlcsk.org, marcel.dubec@nlcsk.org